

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 16. 4. 2024
COM(2024) 173 final

ANNEX 3

PRÍLOHA

k

**Oznámeniu Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu
hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov**

Správa o stave Schengenu z roku 2024

PRÍLOHA 3

Následná správa o situácii na vnútorných hraniciach

Október 2023 – marec 2024

Úvod

Dňa 23. novembra 2023 Komisia prijala odporúčanie (EÚ) 2024/268 o spolupráci medzi členskými štátmi v súvislosti so závažnými hrozbami pre vnútornú bezpečnosť a verejný poriadok v priestore bez kontroly vnútorných hraníc¹. Odporúčanie sprevádzal pracovný dokument útvarov Komisie obsahujúci správu o konzultácii schengenského koordinátora s členskými štátmi, ktorých sa týka obnovenie kontroly vnútorných hraníc v období od mája do novembra 2023². Komisia v odporúčaní opätovne skúmala odporúčania prijaté v predchádzajúcich rokoch. Doplnila ich skúsenosťami získanými od ich prijatia, ktoré môžu členským štátom pomôcť v boji proti závažným hrozbám pre verejný poriadok alebo vnútornú bezpečnosť v schengenskom priestore³. Odporúčanie obsahuje záväzok pokračovať v dialógu medzi schengenským koordinátorom a členskými štátmi, podporovať ich pri vykonávaní tohto odporúčania, ako aj pravidelne podávať správy v schengenskej rade o aktuálnom stave a dosiahnutom pokroku. Členské štáty vyjadrili odporúčaní silnú podporu a preukázali pripravenosť prijať v ňom obsiahnuté opatrenia.

Od prijatia odporúčania usporiadali útvary Komisie niekoľko stretnutí s členskými štátmi, ktorých sa týka obnovenie kontroly vnútorných hraníc, s cieľom diskutovať o vykonávaní opatrení stanovených v odporúčaní. Stretnutia sa konali v rámci prebiehajúceho dialógu o kontrolách vnútorných hraníc, ktorý sa začal na jeseň 2022. Nadviazali na najlepšie postupy zistené počas konzultačného procesu o oznámeniach, ktoré predložili Dánsko, Nemecko, Francúzsko, Rakúsko, Nórsko a Švédsko za obdobie od mája do novembra 2023, ako je zhrnuté v správe z 23. novembra 2023⁴.

Okrem toho od októbra 2023 členské štáty reagovali na rastúci migračný tlak na vonkajších hraniciach EÚ a nárast teroristických hrozieb v schengenskom priestore obnovením kontrol na nových úsekoch vnútorných hraníc. Ide o rakúsko-českú a rakúsko-slovenskú pozemnú hranicu, nemecko-poľskú, nemecko-českú a nemecko-švajčiarsku pozemnú hranicu, poľsko-slovenskú pozemnú hranicu, česko-slovenskú pozemnú hranicu, slovensko-maďarskú pozemnú hranicu, slovinsko-chorvátsku a slovinsko-maďarskú pozemnú hranicu a taliansko-slovinskú pozemnú hranicu. O týchto obnovených kontrolách odvtedy prebieha dialóg, a preto sú zahrnuté do tejto správy.

Táto následná správa má tieto ciele:

¹ Ú. v. EÚ L, 17.1.2024, s. 1.

² Správa z konzultácií s členskými štátmi, pokiaľ ide o kontroly vnútorných hraníc, ktoré Dánsko, Nemecko, Francúzsko, Rakúsko, Nórsko a Švédsko obnovili v období od mája do novembra 2023, v Bruseli 23. novembra 2023, SWD(2023) 388 final.

³ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2023/682 zo 16. marca 2023 o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o návrate a urýchlčení návratov pri vykonávaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES (Ú. v. EÚ L 86, 24.3.2023, s. 58), odporúčanie Rady (EÚ) 2022/915 z 9. júna 2022 o operačnej spolupráci v oblasti presadzovania práva (Ú. v. EÚ L 158, 13.6.2022, s. 53), odporúčanie Komisie (EÚ) 2017/820 z 12. mája 2017 o primeraných policajných kontrolách a policajnej spolupráci v schengenskom priestore (Ú. v. EÚ L 122, 13.5.2017, s. 79), odporúčanie Komisie (EÚ) 2017/432 zo 7. marca 2017 týkajúce sa zaistenia účinnejších návratov pri vykonávaní smernice 2008/115/ES (Ú. v. EÚ L 66, 11.3.2017, s. 15).

⁴ V Bruseli 23. 11. 2023 SWD(2023) 388 final.

- 1) Od 23. novembra 2023 poskytuje aktuálne informácie o súčasnom stave na hraničných úsekoch, ktoré boli predmetom konzultačného procesu: na rakúsko-maďarskej a rakúsko-slovinskej pozemnej hranici, nemecko-rakúskej pozemnej hranici, dánsko-nemeckej pozemnej hranici, ako aj na všetkých francúzskych, švédskych a nórske vnútorných hraniciach.
- 2) Uvádza sa v nej prehľad situácie na hraničných úsekoch, na ktoré sa vzťahuje obnovenie kontrol vnútorných hraníc zo strany Rakúska, Talianska, Nemecka, Poľska, Česka, Slovenska a Slovinska od októbra 2023.
- 3) Poskytuje prehľad rôznych iniciatív regionálnej spolupráce vyvinutých členskými štátmi s cieľom bojovať proti sekundárnym pohybom v schengenskom priestore a proti cezhraničnej trestnej činnosti.

Komisia uznáva konštruktívnu účasť členských štátov na dialógu a ich úsilie o zmiernenie vplyvu kontrol na vnútorných hraniciach na cestujúcich a podniky. Víta rôzne regionálne iniciatívy a posilnenú spoluprácu na alternatívnych opatreniach, akými sú napríklad spoločné hliadky, ako aj v rámci dvojstranných readmisných dohôd medzi členskými štátmi. Komisia takisto víta rozhodnutie zrušiť kontroly vnútorných hraníc od januára 2024 zo strany Slovenska, od februára 2024 zo strany Česka a od marca 2024 zo strany Poľska.

Komisia si uvedomuje skutočnosť, že vzhľadom na relatívne krátke obdobie, ktoré uplynulo od uverejnenia odporúčania (EÚ) 2024/268, sú mnohé iniciatívy ešte vo vývoji a možno sa ešte nerealizujú naplno, zatiaľ čo ďalšie iniciatívy vychádzajúce z odporúčania sú ešte len v štádiu plánovania.

Okrem toho Komisia pozoruje rozdielne postupy pri uplatňovaní rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-143/225, ktorý potvrdil, že dočasné obnovenie kontrol vnútorných hraníc nezbavuje členské štáty povinnosti uplatňovať pravidlá a záruky stanovené v smernici o návrate. S členskými štátmi sa o tejto otázke uskutočnili prvé rokovania, a to aj v kontaktnej skupine pre smernicu o návrate a pracovnej skupine pre hranice.

Táto správa vychádza z oznámení o obnovení kontrol vnútorných hraníc, ktoré zaslali členské štáty, a z ďalších informácií získaných v prebiehajúcom dialógu so schengenským koordinátorom. Neobsahuje posúdenie oznámení členských štátov, ktoré dostala Komisia, a nie sú ňou dotknuté žiadne budúce opatrenia, ktoré by Komisia mohla prijať pri plnení svojej úlohy strážkyne zmlúv.

⁵Rozsudok Súdneho dvora z 21. septembra 2023, ADDE a i., C-143/22, ECLI:EU:C:2023:689, ktorý do veľkej miery potvrdzuje rozsudok Súdneho dvora z 19. marca 2019, Arib a i., C-444/17, ECLI:EU:C:2019:220.

1. Súčasný stav na vnútorných hraniciach, ktorý je predmetom konzultačného procesu: aktualizácia od správy z 23. novembra 2023

1.1. Rakúske kontroly vnútorných pozemných hraníc s Maďarskom a Slovinskom

• Situácia na hraniciach

Rakúsko zachovalo hraničné kontroly na svojich pozemných hraniciach s Maďarskom a Slovinskom, pričom poukázalo na hrozbu vyplývajúcu z invázie Ruska na Ukrajinu, s ktorou sa spája riziko obchodovania so zbraňami a činnosti zločineckých sietí. Okrem toho migračný tlak a nápor na azylový systém prijímania, ako aj sekundárne pohyby sú naďalej vysoké. Platnosť súčasného oznámenia uplynie 11. mája 2024.

Kontroly sa vykonávajú na stálych kontrolných miestach na hraničných priechodoch, ktoré slúžia medzinárodnej a regionálnej doprave a sú otvorené pre všetky jej druhy. Kontroly sa prispôbujú na základe situačných prehľadov a posúdení hrozieb. Vplyv na cezhraničné toky mal len podobu mierneho dopravného preťaženia v čase špičky.

V období od 4. októbra 2023 do 8. februára 2024 bolo na rakúsko-maďarskej pozemnej hranici zadržaných 6 375 neregulárnych migrantov a 88 prevádzáčov a bolo vydaných 40 odopretí vstupu. V rovnakom období bolo na rakúsko-slovinskej pozemnej hranici zadržaných 909 neregulárnych migrantov a 58 prevádzáčov a bolo vydaných 105 odopretí vstupu.

Rakúske orgány zaznamenali v nadväznosti na rozsudok Súdneho dvora vo veci C-143/22 zmenu správania migrantov zadržaných na hraniciach. V minulosti neregulárni migranti, ktorým sa na vnútornej hranici odoprel vstup, zvyčajne podali žiadosť o medzinárodnú ochranu, pravdepodobne aby sa vyhli priamemu návratu do susedných členských štátov a aby získali prístup na rakúske územie. Od vydania rozsudku sa priame návraty neregulárnych migrantov vykonali len v obmedzených prípadoch.

• Spolupráca

Spolupráca medzi Rakúskom a Maďarskom

Od roku 2021 prebieha medzi maďarskými a rakúskymi policajnými orgánmi úzka spolupráca na prioritných operáciách, ktoré sa uskutočňujú na maďarskom území v blízkosti rakúskej hranice. Rakúska a maďarská polícia vykonávajú spoločné hliadkové služby na základe dohody o spolupráci z roku 2023 medzi maďarským národným policajným riaditeľstvom a Generálnym riaditeľstvom pre verejnú bezpečnosť rakúskeho ministerstva vnútra. Od októbra 2023 sú za tieto operácie zodpovedné útvary rakúskeho spolkového policajného riaditeľstva FOX.

Okrem toho sa na maďarskom území v blízkosti rakúskej hranice v priemere 12 – 16-krát mesačne uskutočňujú operácie kontaktných miest (zmiešané hliadky) za účasti rakúskej polície. Od júna 2022 sa na týchto operáciách zúčastňuje aj slovenská polícia. Pri organizácii a riadení operácií kontaktného miesta zohráva dôležitú úlohu maďarské centrum policajnej a colnej spolupráce v Hegyeshalom. Od decembra 2023 umožnila operačná situácia na vnútorných hraniciach znížiť frekvenciu operácií kontaktných miest a spoločných operácií FOX.

Na základe informácií, ktoré poskytli rakúske orgány, bola dvojstranná readmisná dohoda z roku 1998 medzi Maďarskom a Rakúskom účinne pozastavená a Maďarsko neprijíma žiadne žiadosti o readmisiu. Maďarsko vyhlásilo, že prijíma zodpovednosť len za tých migrantov, ktorí prvýkrát vstúpili do schengenského priestoru cez Maďarsko.

Rakúsko a Nemecko vyjadrili zámer rozšíriť trojstrannú dohodu medzi nemeckými a rakúskymi ministerstvami vnútra a maďarským policajným riaditeľstvom o spoločnej železničnej hliadkovej službe tak, aby zahŕňala aj medzinárodné autobusové spoje. Dohoda sa v súčasnosti preskúmava.

Spolupráca medzi Rakúskom a Slovinskom

Odkedy Slovinsko zaujalo 25. apríla 2023 stanovisko na základe článku 27 ods. 4 Kódexu schengenských hraníc⁶, situácia na hranici medzi Rakúskom a Slovinskom je pravidelným bodom programu zasadnutí na politickej úrovni. Naposledy to bolo počas neformálneho dvojstranného stretnutia na ministerskej úrovni 23. januára 2024 v Schladmingu.

Vďaka zintenzívneniu dialógu medzi Rakúskom a Slovinskom policajné orgány oboch členských štátov od marca 2023 zlepšili úroveň spoločných činností posilnením zmiešaných hliadok a spoločných cielených policajných činností. Slovinská polícia každý mesiac vykonáva s rakúskou políciou 14 spoločných hliadok, z toho päť na rakúskom území v blízkosti slovinskej hranice a deväť na slovinskom území v blízkosti rakúskej hranice. Do októbra 2023 neboli počas spoločného hliadkovania hlásené žiadne neoprávnené prekročenia hraníc. Operačná spolupráca na miestnej úrovni prebieha aj prostredníctvom pravidelných priamych kontaktov a výmeny informácií o prijatých opatreniach a postupoch operačného záujmu.

Dvojstranná readmisná dohoda z roku 1998 medzi Rakúskom a Slovinskom funguje celkovo dobre, ale Rakúsko oznámilo praktické ťažkosti pri odovzdávaní osôb na hraniciach. Rakúsko totiž neprijíma späť osoby, ktoré podali žiadosť o medzinárodnú ochranu na slovinskom území, keďže na túto situáciu by sa vzťahovalo dublinské nariadenie. Od 4. októbra 2023 do 8. februára 2024 bola zaznamenaná len jedna readmisia do Slovinska. Slovinské orgány zdôraznili potrebu prispôsobiť praktické uplatňovanie súčasných dohôd rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-143/22.

1.2. Kontrola nemeckých vnútorných pozemných hraníc s Rakúskom

• Situácia na hranici

Nemecko zachováva hraničné kontroly na svojich pozemných hraniciach s Rakúskom, pričom sa odvoláva na migračný tlak a nárast prevádzačstva, nápor na azylový systém prijímania, situáciu v príslušných krajinách pôvodu a bezpečnostnú situáciu spôsobenú najmä nepokojmi na Blízkom východe. Platnosť súčasného oznámenia uplynie 11. mája 2024⁷.

V období od 16. októbra 2023 do 31. decembra 2023 bolo skontrolovaných 23 078 osôb, zadržaných 6 149 neregulárnych migrantov a zatknutých 262 prevádzačov. Okrem toho bolo vydaných 2 517 odopretí vstupu.

Kontroly sa zameriavajú na cezhraničné diaľnice a medzinárodné železničné spoje a sú čiastočne statické a čiastočne mobilné. Vykonávajú sa cielene, pričom sa s rôznou intenzitou uplatňuje koncepcia flexibilného zavádzania, pri ktorom sa zohľadňujú cezhraničné dopravné toky. V náležitých prípadoch bola na nemeckej strane upravená cestná infraštruktúra, čím sa umožnilo otvorenie dodatočných kontrolných jazdných pruhov. Na diaľnici Walserberg (A1/BAB8) a diaľnici Kiefersfelden (A12/A93) sa však najmä cez víkendy zaznamenalo dopravné preťaženie. Podľa

⁶Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 z 9. marca 2016, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) (Ú. v. EÚ L 77, 23.3.2016).

⁷ Nemecké orgány 11. apríla 2024 zaslali oznámenie o obnovení kontrol vnútorných hraníc v období od 12. mája 2024 do 11. novembra 2024.

rakúskych orgánov na diaľnici Kiefersfelden prebiehajú hraničné kontroly nepretržite od roku 2017. Podľa rakúskych orgánov nevhodne zvolené kontrolné miesta na diaľnici Kiefersfelden spôsobovali v minulosti dopravné zápchy, to sa však už vyriešilo.

• Spolupráca medzi Nemeckom a Rakúskom

Policajná spolupráca medzi Rakúskom a Nemeckom naďalej funguje celkovo dobre. Prebiehajú pravidelné výmeny (každé štyri týždne) na ministerskej úrovni medzi nemeckým spolkovým ministerstvom vnútra a domoviny, rakúskym ministerstvom vnútra a spolkovými štátmi Bavorsko a Bádensko – Württembersko, do ktorých sa zapájajú aj švajčiarske orgány a nemecká spolková polícia.

Okrem toho nemecká spolková polícia v Mníchove a policajné riaditeľstvá rakúskych spolkových krajín (Tirolsko, Horné Rakúsko, Salzburgsko a Vorarlbersko) organizujú mesačné stretnutia, aby posúdili situáciu na hraniciach so zameraním na prevádzachstvo a obchodovanie s ľuďmi, odcudzené vozidlá, obchodovanie s drogami a ďalšie nové situácie. K častej výmene informácií dochádza aj v oblasti zabezpečenia dokladov a súvisiacich podvodov. Nemecké orgány zdôraznili, že spolkové policajné inšpektoráty v Passau, Rosenheime, Freilassingu a Kemptene sú v úzkom kontakte so susednými rakúskymi policajnými stanicami a koordinujú cezhraničné postupy, do čoho sa intenzívne zapája zodpovedný policajný štáb v Dolnom Bavorsku, Hornom Bavorsku (juh) a Švábsku (juh/západ).

V súlade so súčasnou dvojstrannou zmluvou o policajnej spolupráci medzi Nemeckom a Rakúskom sa spoločné policajné kontroly, ako aj výmeny špeciálne vyškolených príslušníkov polície (napr. špecialistov na vyšetrovanie pašovania vozidiel a poradcov pre doklady) vykonávajú *ad hoc*. V pohraničnej oblasti medzi Bavorskom a Tirolskom sa naďalej každý mesiac konajú spoločné hliadky nemeckých policajných síl a policajných riaditeľstiev rakúskych spolkových krajín. Ich súčasť tvoria spoločné bezpečnostné hliadky vo vlakoch medzi Nemeckom a Rakúskom a spoločné policajné hliadky na rakúskom aj nemeckom území, ktoré sa zameriavajú na cezhraničnú trestnú činnosť vrátane prevádzachstva.

Nemecko sa okrem toho naďalej zúčastňuje na dvojstranných a trojstranných spoločných hraničných hliadkach s Rakúskom, Talianskom a Švajčiarskom na železničnej trati medzi Rosenheimom a Bolzanom, Bolzanom a Rosenheimom. Na základe údajov, ktoré poskytli rakúske orgány, bolo od októbra 2023 v týchto hliadkach nasadených približne 300 príslušníkov orgánov presadzovania práva zo štyroch krajín.

Dvojstranná readmisná dohoda medzi Nemeckom a Rakúskom z roku 1997 rozlišuje medzi formálnymi readmisiami do iných členských štátov, ktoré sa spracúvajú centrálnou prostredníctvom spolkového policajného riaditeľstva na žiadosť príslušného imigračného orgánu na ústredný zodpovedný úrad v druhom štáte, a neformálnymi readmisiami do iného členského štátu priamo spojenými s nelegálnym prekročením hraníc, o ktorých sa rozhodlo a ktoré sa vykonávajú na regionálnej úrovni medzi príslušnými policajnými orgánmi. Na základe obmedzených štatistických údajov, ktoré majú k dispozícii nemecké orgány, bolo v období od 1. októbra 2023 do 31. decembra 2023 vrátených šesť osôb do Rakúska a sedem do Nemecka v rámci formálneho readmisného konania, zatiaľ čo 1 331 osôb bolo vrátených do Rakúska v rámci neformálneho readmisného konania. Orgány oznámili operačné problémy pri vykonávaní rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-143/22 a nedostatočnú koordináciu v oblasti priamych návratov z Nemecka do Rakúska. Podľa rakúskych orgánov to vyvoláva skutočné obavy o vnútornú bezpečnosť. Medzi rakúskymi

a nemeckými orgánmi prebiehajú výmeny na operačnej a politickej úrovni. O tejto otázke sa diskutuje aj na stretnutiach so schengenským koordinátorom.

1.3. Kontrola dánskych vnútorných pozemných hraníc s Nemeckom a prístavov s trajektovými spojeniami s Nemeckom

- **Situácia na hranici**

Dánsko udržiava hraničné kontroly na svojich vnútorných hraniciach, pričom sa odvoláva na závažnú hrozbu pre verejný poriadok a vnútornú bezpečnosť zo strany teroristov a organizovanej trestnej činnosti, na špionáž zahraničných štátnych spravodajských služieb, ako aj na nárast neregulárnej migrácie. Zatiaľ čo hraničné kontroly sa môžu rozšíriť na všetky vnútorné hranice vrátane pozemných, námorných a vzdušných hraníc, konkrétne hraničné úseky a hraničné priechody určuje dánska štátna polícia. V praxi sa kontroly zameriavajú na dánsko-nemeckú pozemnú hranicu a dánske prístavy s trajektovými spojeniami s Nemeckom. Platnosť súčasného oznámenia uplynie 11. mája 2024⁸.

V období od 11. februára 2023 do 18. augusta 2023 bolo v rámci hraničných kontrol, ktoré Dánsko vykonáva na hranici s Nemeckom, skonfiškovaných celkovo 168 zbraní a 801 osobám bol odopretý vstup.

Hraničné kontroly sa vykonávajú ako náhodné kontroly a ich intenzita, množstvo a umiestnenie sa prispôbujú očakávanému počtu cestujúcich, ako aj aktuálnemu spravodajstvu, miestnym podmienkam a dopravným modelom na jednotlivých hraničných priechodoch. Podľa dánskych orgánov sa teda kontroly vnútorných hraníc podstatne líšia od systematických kontrol, ktoré Dánsko vykonáva na svojich vonkajších hraniciach. Dánska štátna polícia preto dospela k záveru, že kontroly vnútorných hraníc, ktoré Dánsko vykonalo v predchádzajúcom oznamovacom období (máj – november 2023), nemali výrazný negatívny vplyv na pohyb cez vnútorné hranice.

Dánsko zároveň začalo reštrukturalizovať policajné pôsobenie na hraniciach, aby sa zlepšilo uplatňovanie alternatívnych opatrení v pohraničných regiónoch, a to najmä inteligentné monitorovanie pohraničných oblastí, počet policajných hliadok a aktivít zameraných proti trestnej činnosti, a zároveň aby sa zmiernila intenzita kontrol na vnútorných hraniciach.

- **Spolupráca**

V dvojstrannej readmisnej dohode medzi Nemeckom a Dánskom z roku 1954 sa rozlišuje medzi formálnymi readmisnými konaniami a neformálnymi/zrýchlenými konaniami priamo spojenými s prekročením hraníc. Pokiaľ ide o formálne konania o readmisii do iných členských štátov, Dánsko v období od 1. októbra do 31. decembra 2023 vykonalo jednu readmisiu do Nemecka a Nemecko vykonalo jednu readmisiu do Dánska. V tom istom období Nemecko vykonalo 24 neformálnych/zrýchlených readmisií do Dánska.

1.4. Kontroly francúzskych vnútorných hraníc

Francúzsko zachováva hraničné kontroly na všetkých svojich vnútorných hraniciach, pričom sa odvoláva na (islamistické a džihádistické) teroristické hrozby, hrozby spojené s bezpečnostnou

⁸Dánske orgány zaslali 12. apríla 2024 oznámenie o obnovení kontroly vnútorných hraníc v období od 12. mája 2024 do 11. novembra 2024.

situáciou na Ukrajine, najmä riziko obchodovania so zbraňami, ako aj bezpečnostnú situáciu na Blízkom východe a v regióne Sahel. Platnosť súčasného oznámenia uplynie 30. apríla 2024⁹.

Taliansko oznámilo v období od 21. októbra 2023 do 31. januára 2024 6 228 odopretí vstupu zo strany Francúzska na ich spoločnej vnútornej pozemnej hranici. Španielsko v roku 2023 oznámilo, že Francúzsko vydalo na ich spoločnej vnútornej pozemnej hranici 7 653 odopretí vstupu.

Hraničné kontroly vykonáva francúzska hraničná polícia (Police de la Frontière, PAF) nesystematickým spôsobom a ich intenzita prispôbuje typu hraníc (vzdušné, námorné, pozemné) a analýze náležitých rizík, ktorú vykonávajú príslušné miestne orgány. Okrem toho aby kontroly zostali primerané a zodpovedali skutočnej úrovni hrozieb, zakladajú sa na posúdení rizika vypracovaného s použitím nástrojov agentúry Frontex (CIRAM 2.0) a prihliadajú na policajné informácie a skúsenosti. Podľa francúzskych orgánov pružné prispôbenie kontrol na rôznych hraničných priechodoch im umožňuje obmedziť ich vplyv na cezhraničný pohyb vrátane dopravného preťaženia na hraničných priechodoch.

Hoci španielske orgány potvrdzujú skutočnosť, že francúzske hraničné kontroly sa vykonávajú na vybraných hraničných priechodoch flexibilným spôsobom, dočasné obmedzenie otvorených hraničných priechodov a dôkladnejší charakter kontrol, najmä na hraničnom priechode Irun Hendaya, viedli k oveľa dlhším časom cestovania a zdržaniam na hranici. V marci 2024 Francúzsko informovalo Komisiu o svojom rozhodnutí obnoviť všetky hraničné priechody na španielsko-francúzskej pozemnej hranici s cieľom uľahčiť prekročenie vnútornej hranice.

Belgické, talianske, luxemburské a švajčiarske orgány takisto potvrdili nesystematický charakter francúzskych hraničných kontrol a ich obmedzený vplyv na cezhraničný pohyb. Belgické orgány predovšetkým uviedli, že kontroly na francúzsko-belgickej hranici sa vyznačujú jednorazovými niekoľkohodinovými operáciami, ktoré využívajú statické aj mobilné mechanizmy na hlavných cestách a majú slabý vplyv na cezhraničné toky. Belgické orgány sú o takýchto operáciách informované rôznymi kanálmi (priamy kontakt medzi operačnými jednotkami, centrami policajnej a colnej spolupráce, platformami na štrukturálne zosúladenie) a niekedy sa od nich vyžaduje, aby na belgickom území zaviedli „zrkadlové operácie“.

• **Spolupráca**

Všetky susedné členské štáty, ktorých sa týka obnovenie kontrol vnútorných hraníc zo strany Francúzska, zdôraznili dlhodobý charakter tohto opatrenia. Vyjadrili však celkovú spokojnosť s úrovňou spolupráce s francúzskymi orgánmi, ktorá sa líši intenzitou a typom v závislosti od rizík zistených na jednotlivých hraničných úsekoch. Ako uviedli francúzske orgány, spolupráca sa ďalej zlepšuje v dialógu so susednými členskými štátmi, o čom svedčí nedávny vývoj nových foriem cezhraničnej operačnej spolupráce (najmä francúzsko-talianske spoločné brigády a francúzsko-nemecké spoločné hliadky). Na základe týchto osvedčených postupov Francúzsko vyjadrilo ochotu rozvíjať a prehĺbovať spoločné francúzsko-španielske a francúzsko-švajčiarske hliadky.

Spolupráca medzi Francúzskom a Španielskom

Španielske a francúzske orgány pokračujú v práci na odbornej úrovni s cieľom dosiahnuť dohodu o pracovnej dohode, ktorou sa vytvorí základ pre cezhraničnú spoluprácu vrátane rôznych modelov

⁹ Francúzske orgány 3. apríla 2024 zaslali oznámenie o obnovení kontrol vnútorných hraníc v období od 1. mája 2024 do 31. októbra 2024.

spolupráce. Obe krajiny určili kontaktné miesta pre verejnú a vnútornú bezpečnosť a centier policajnej a colnej spolupráce, ktoré sa často používajú na dvojstrannú komunikáciu.

Na operačnej úrovni španielske orgány oznámili, že v rokoch 2022 – 2023 prebiehala intenzívna spolupráca. V prvom polroku 2023 sa uskutočnilo 128 hliadok na pozemných hraniciach, 106 na vzdušných hraniciach a šesť námorných hliadok v rámci siete centier policajnej a colnej spolupráce. Na rôznych miestach pozdĺž španielsko-francúzskej hranice pôsobí Brigáda rýchleho nasadenia proti nelegálnemu prísťahovalectvu (BRIC), ktorá určuje počty svojich hliadok po dohode s francúzskymi úradníkmi. Zároveň v koordinácii so zamestnancami španielskych obcí vykonáva kontroly na železničných staniciach, v autobusoch a na cestách.

V rámci programu zmiešaných hliadok počas dovolenkovej sezóny sa uskutočnilo 14 misií, pričom vo francúzskych mestách bolo nasadených 34 španielskych príslušníkov polície a v španielskych mestách 22 francúzskych príslušníkov polície. Guardia Civil zriaďuje podobné zmiešané hliadky najmä pozdĺž pútnickej cesty „Camino de Santiago“.

Dvojstranná readmisná dohoda medzi Francúzskom a Španielskom pochádza z roku 2002 (ďalej len „dohoda z Malagy“), technická dohoda o leteckých transféroch je z 25. mája 2013 (ďalej len „dohoda zo Salamanky“). Španielske orgány poskytli údaje, podľa ktorých Španielsko v roku 2023 požiadalo o 868 pozemných readmisií a žiadne letecké readmisie do Francúzska, zatiaľ čo Francúzsko požiadalo o 2 256 pozemných a 166 leteckých readmisií do Španielska.

V nadväznosti na rozsudok Súdneho dvora vo veci C-143/22 Španielsko vo vykazovanom období nezaznamenalo zmenu v postupoch francúzskych orgánov na spoločnej vnútornej pozemnej hranici, čo znamená, že po odopretí vstupu naďalej dochádzalo k priamym návratom bez dožiadania o prijatie späť.

Spolupráca medzi Francúzskom a Belgickom

Prebieha úzka spolupráca na troch úrovniach: strategický výbor (správne orgány, justičné orgány, polícia a colné orgány), operačná pracovná skupina (GTO) a sedem „miestnych“ platforiem pokrývajúcich celú pohraničnú oblasť. Dobře zabehnutá spolupráca je na úrovni dvoch stálych centier policajnej a colnej spolupráce – dvojstranného centra v Tournai (Belgicko) a štvorstranného centra v Luxemburgu (s Nemeckom a Luxemburskom). Ich hlavnou úlohou je uľahčiť výmenu informácií, ktoré súvisia s pohraničným regiónom vymedzeným vo francúzskej a v belgickej dvojstrannej dohode o policajnej a colnej spolupráci (Tournai II). Strategický výbor nedávno začal uvažovať o možnej revízii zmluvy s cieľom ďalej zlepšiť právny rámec cezhraničnej spolupráce.

Spolupráca medzi Belgickom a Francúzskom spočíva najmä v „zrkadlových operáciách“ alebo spoločných pracovných skupinách na miestnej úrovni, ako aj v príležitostných spoločných hliadkach z iniciatívy jednotiek v pohraničnom regióne. Belgické a francúzske orgány však zintenzívňujú úsilie o posilnenie vzájomnej cezhraničnej spolupráce. Konkrétne belgická federálna polícia vypracovala osobitný kurz odbornej prípravy na krízové operácie. Okrem toho belgická, francúzska a holandská polícia zrealizovala trojročný projekt financovaný z Fondu pre vnútornú bezpečnosť (ISF) s cieľom preskúmať a podporiť alternatívy systematických kontrol na vnútorných hraniciach. Ochotu zlepšiť výmenu informácií v pohraničnom regióne však brzdia technické, právne či bezpečnostné dôvody.

Spolupráca medzi Francúzskom a Talianskom

Talianske orgány oznámili, že s francúzskymi orgánmi stabilne dvojstranne komunikujú na všetkých úrovniach. Nedávno, v októbri 2023, začali francúzske a talianske orgány diskutovať o vytvorení Jednotky operačného spravodajstva (Unité de Renseignement Opérationnelle) na hranici v meste Ventimiglia, ktorá má byť informačnou a vyšetrovacou spojkou v boji proti prevládzačstvu migrantov do Francúzska.

Taliansko poskytlo údaje, podľa ktorých pohraničná polícia vykonala v období od 23. októbra 2023 do 4. februára 2024 10 spoločných hliadok na talianskej strane francúzsko-talianskej pozemnej pohraničnej oblasti, ktoré viedli ku kontrole 68 osôb a 12 vozidiel, pričom žiadne osoby neboli zatknuté ani nahlásené. Francúzsko-talianska zmiešaná brigáda vykonala v rovnakom období 240 hliadok, ktoré viedli ku kontrole 1 894 osôb a 656 vozidiel a k zatknutiu 11 osôb.

V bilaterálnej dohode o readmisii medzi Francúzskom a Talianskom z roku 1997 (dohoda zo Chambéry) sa medzi týmito dvoma členskými štátmi stanovujú dvojstranné readmisie neregulárnych štátnych príslušníkov tretích krajín zadržaných v cezhraničných oblastiach. V tomto rámci vykonalo Taliansko v období od 21. októbra 2023 do 31. januára 2024 205 readmisií do Francúzska a Francúzsko vykonalo 51 readmisií do Talianska. Talianske orgány v súčasnosti posudzujú vplyv rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-143/22 s cieľom vykonať príslušné úpravy.

Spolupráca medzi Francúzskom a Luxemburskom

Hoci nedošlo k spoločnému posúdeniu rizík, konzultácie medzi francúzskymi a luxemburskými orgánmi sa uskutočnili pred rozhodnutím Francúzska obnoviť kontroly vnútorných hraníc.

Ako uviedlo Luxembursko, cezhraničná spolupráca medzi Luxemburskom a Francúzskom je založená najmä na spoločných kontrolách a hliadkach, cezhraničnom prenasledovaní a pozorovaniach. Na doplnenie takýchto operácií Francúzsko a Luxembursko podpísali v roku 2021 „plán pohraničnej pohotovosti“ na zlepšenie koordinácie medzi svojimi bezpečnostnými silami v prípade intenzívnych udalostí. Hliadky založené na tejto dohode sa začali 1. marca 2024. Okrem toho Francúzsko a Luxembursko podpísali 25. januára 2024 administratívne dohody alebo zavedenie zmiešaných hliadok na cestných osiach a cezhraničných železničných tratiach, čo viedlo k vytvoreniu vzájomných kontaktných miest.

Spolupráca medzi Francúzskom a Švajčiarskom

Ako uviedli švajčiarske orgány, Francúzsko pred svojím rozhodnutím obnoviť kontroly na vnútorných hraniciach ani po ňom so Švajčiarskom nekonzultovalo, ani sa nevykonalo žiadne spoločné posúdenie rizík.

Spolupráca medzi francúzskymi a švajčiarskymi orgánmi je však naďalej dobre zavedená v rámci aktuálnej dohody o policajnej spolupráci a akčného plánu z októbra 2022. Okrem toho od marca 2023 sa Francúzsko a Švajčiarsko zúčastňujú na trojstranných spoločných hliadkach s Nemeckom v oblasti Bazileja. Spoločný styčný úrad hraničnej polície v Bazileji a združenie TriNat-Süd poskytujú pravidelné fórum na výmenu informácií medzi Nemeckom, Francúzskom a Švajčiarskom na rôznych administratívnych úrovniach.

1.5. Švédska kontrola vnútorných hraníc (so zameraním na švédsko-dánske pozemné hranice)

• Situácia na hranici

Švédsko zachováva hraničné kontroly na všetkých svojich vnútorných hraniciach, pričom sa odvoláva na to, že hrozba (islamistického) terorizmu predstavuje vážnu hrozbu pre verejný poriadok a národnú bezpečnosť. Platnosť súčasného oznámenia uplynie 11. mája 2024¹⁰.

Švédsko vykonáva kontroly na všetkých typoch hraníc (pozemných, námorných a vzdušných), ale presné miesto a intenzitu kontrol určuje policajný orgán na základe dostupných spravodajských

¹⁰Švédske orgány zaslali 9. apríla 2024 oznámenie o obnovení kontroly vnútorných hraníc v období od 12. mája 2024 do 11. novembra 2024.

informácií. V praxi sa kontroly väčšinou vykonávajú na moste Öresund na hranici s Dánskom a v niektorých prístavoch v južnom regióne Švédska, ktoré majú trajektové spojenia so schengenskými štátmi. Kontroly sú založené na prístupe k vopred poskytnutým informáciám o cestujúcich.

Od októbra 2023 bolo skontrolovaných 34 737 osôb na vzdušných hraniciach a 127 977 osôb na pozemných a námorných hraniciach, 279 osobám bol odopretý vstup a šesť osôb bolo zatknutých v súvislosti s prevádzacstvom. Švédsky policajný orgán sa na všetkých hraniciach naďalej snaží čo najviac využívať spravodajské informácie a hodnotenie rizík, aby kontroly zostali účinné a primerané a aby sa zmiernil ich vplyv na cezhraničné toky.

Hraničné kontroly sa najmä v blízkosti mostného spojenia s Dánskom cez prieliv Öresund a na ňom, na železničnej stanici Hyllie v Malmö a na mýtnej stanici v Lernackene zvyčajne vykonávajú ako náhodné kontroly na pevných miestach. Ich frekvencia a intenzita závisí od dopravných tokov, dostupných spravodajských informácií a zdrojov. Vďaka umiestneniu kontrol na mýtnu stanicu sa ich vplyv podarilo obmedziť. Na moste Öresund a v prístavoch trajektov podlieha hraničným kontrolám len obmedzený počet vozidiel. Podobne sa minimalizoval aj vplyv na železničný systém, keď sa mierne upravili cestovné poriadky vlakov a cestujúci podliehajú kontrole na prvej plánovanej zastávke na švédskom území. Vďaka tomu po obnovení hraničných kontrol nedochádza medzi Dánskom a Švédskom prakticky k žiadnym zdržaniam vlakov. Z tohto dôvodu a vzhľadom na to, že čakacie lehoty cestujúcich sú minimálne, švédske orgány uviedli, že sa neuplatňuje švédsko-dánska dohoda, ktorá umožňuje vykonávať kontroly vlakov prechádzajúcich cez most Öresund.

Kontroly na letiskách (najmä štokholmských letiskách Arlanda a Västerås) sú založené výlučne na spravodajských informáciách a vykonávajú sa len ako mobilné kontroly.

• **Spolupráca medzi Švédskom a Dánskom**

Dialóg medzi Švédskom a Dánskom prebieha na všetkých úrovniach – medzi príslušnými orgánmi týchto dvoch krajín, medzi ministerstvami a na politickej úrovni. Švédsko uviedlo, že švédske policajné a colné orgány sú so svojimi dánskymi partnermi v každodennom kontakte. Švédsko okrem toho vyjadrilo spokojnosť s vykonávaním rôznych dohôd s Dánskom o cezhraničnom presadzovaní práva, ktoré umožňujú úspešnú spoluprácu v boji proti cezhraničnej trestnej činnosti a násiliu gangov. Takáto spolupráca zahŕňa výmenu spravodajských informácií, ako aj operačnú spoluprácu a podporu proti všetkým formám trestnej činnosti vrátane prevádzacstva migrantov.

Keďže 1. augusta 2023 nadobudli účinnosť nové švédske právne predpisy umožňujúce policajné kontroly v pohraničných oblastiach, švédsky policajný orgán ich vykonáva a vyvíja metódy a stratégie, ktoré zatiaľ prinášajú dobré výsledky. Podľa názoru švédskych orgánov je však ešte príliš skoro, aby sa zo skúseností a výsledkov vyvodili jednoznačné závery, kým sa nevykoná riadne hodnotenie.

1.6. Nórske kontroly vnútorných hraníc v prístavoch s trajektovými spojeniami so schengenským priestorom

• **Situácia na hranici**

Nórsko zachováva hraničné kontroly, pričom sa odvoláva tak na hrozbu pre kritickú infraštruktúru na pevnine a mori, ako aj na hrozbu, ktorú predstavujú zahraničné spravodajské služby. Kontroly sa obmedzujú na prístavy s trajektovými spojeniami so schengenským priestorom, t. j. na Dánsko, Nemecko a Švédsko. Platnosť súčasného oznámenia uplynie 11. mája 2024.

Kontroly sú cielené, nesystematické a zakladajú sa na posúdení rizika a preverovaní zoznamov cestujúcich. Nórsko poskytlo v roku 2023 údaje, podľa ktorých bolo z 2 765 000 cestujúcich fyzicky skontrolovaných 34 257 cestujúcich, 31 cestujúcim bol odmietnutý nástup na trajekt v mieste odchodu, 78 bol odopretý vstup a 25 bolo zadržaných. Vplyv týchto kontrol na toky cestujúcich je celkovo zanedbateľný.

Ako vysvetlili nórske orgány, podľa nórskeho práva treba formálne obnoviť kontroly vnútorných hraníc, aby mohli orgány od trajektov požadovať zasielanie zoznamov cestujúcich polícií. Ministerstvo spravodlivosti a verejnej bezpečnosti v súčasnosti na základe prvého posúdenia nórskeho policajného riaditeľstva skúma, či je možné vytvoriť nový vnútroštátny právny rámec, ktorý by umožnil zhromažďovanie informácií o cestujúcich v námornej doprave bez toho, aby bolo potrebné obnoviť kontroly vnútorných hraníc.

- **Spolupráca**

Všetky severské krajiny sa zúčastňujú na formáte nazývanom severská policajná spolupráca. V rámci jej podskupiny pre severský situačný prehľad sa vymieňajú operačné informácie. Spolupráca je veľmi úzka, a to najmä v pohraničných regiónoch. Spoločná policajná stanica na nórsko-švédskej hranici je vo výstavbe a očakáva sa, že sa v roku 2025 sprevádzkuje. Ostatným severským krajinám sa poskytujú informácie o prevádzkačstve migrantov a Europol a Nórsko sa zúčastňujú na Európskej multidisciplinárnej platforme proti hrozbám trestnej činnosti (EMPACT). Nórsko si vymieňa informácie o obnovení kontrol vnútorných hraníc so susednými schengenskými štátmi a pri posudzovaní situácie národnej bezpečnosti sa zohľadňujú opatrenia prijaté krajinami schengenského priestoru. V oblasti návratu prebieha spolupráca na európskej úrovni a s agentúrou Frontex.

Od roku 2013 má Nórsko sprevádzkovanú online platformu SafeSeaNet Norway, ktorá uľahčuje ohlasovacie povinnosti prevádzkovateľov námornej dopravy, ktorí plávajú vstúpiť do prístavu na nórskom území alebo ho opustiť. V tejto súvislosti nórske orgány prejavili záujem prispieť k štúdii Komisie o uskutočniteľnosti harmonizácie oznamovacích povinností námorných prevádzkovateľov na úrovni EÚ s cieľom zlepšiť presadzovanie práva.

2. Kontroly vnútorných hraníc zavedené od októbra 2023

2.1. Rakúska vnútorná pozemná hranica s Českom

- **Situácia na hranici**

Rakúsko 18. októbra 2023 prvýkrát oznámilo obnovenie kontrol vnútorných pozemných hraníc s Českom z dôvodu pretrvávajúceho vysokého migračného tlaku, sekundárnej migrácie a prevádzkačstva migrantov pozdĺž západobalkánskej trasy, ako aj bezpečnostného rizika, že po prevádzkačských trasách sa na jeho územie dostanú teroristi, ktoré sa otrasmi na Blízkom východe ďalej prehĺbilo. Platnosť súčasného oznámenia uplynie 16. apríla 2024.

Rakúske orgány predložili zoznam 59 hraničných priechodov na hranici s Českom určených podľa článku 27 ods. 1 písm. c) Kódexu schengenských hraníc.

Kontroly sa vykonávajú na hraničných priechodoch, ktoré slúžia medzinárodnej a regionálnej doprave a sú otvorené pre všetky jej druhy. Kontroly rakúskych orgánov na českej hranici boli náhodné

a vykonávali ich mobilné hliadky. Pri vstupe do Rakúska, najmä na hraničných priechodoch Kleinhaugsdorf a Drasenhofen, bolo príležitostne hlásené preťaženie.

V období od 4. októbra 2023 do 8. februára 2024 bolo na rakúsko-českých hraniciach zadržaných 1 471 neregulárnych migrantov, ako aj jeden prevádzkač. Boli vydané štyri prípady odopretia vstupu a jedna osoba bola readmitovaná na základe dvojstrannej readmisnej dohody medzi Rakúskom a Českom z roku 2004.

- **Spolupráca medzi Rakúskom a Českom**

Spolupráca medzi Rakúskom a Českom sa uskutočňuje na ministerskej aj operačnej úrovni. Česko sa zúčastňuje na organizovaní štvrtročných stretnutí vo Viedni. Na regionálnej úrovni existujú pravidelné kontakty medzi krajinami Vyšehradskej skupiny¹¹. Okrem toho sa Česko aj Rakúsko zúčastňujú na Salzburskom fóre.

Každý mesiac sa uskutočňuje osem spoločných hliadok bezpečnostnej polície (dve v každom hraničnom okrese) a jedna spoločná dopravná policajná hliadka. Sú uniformované aj civilné a striedajú sa medzi Českom a Rakúskom. Dobré zavedená a častá spolupráca pokračovala aj po obnovení kontrol na vnútorných hraniciach, pričom migračný tlak nebol až taký, aby sa intenzita spolupráce medzi Rakúskom a Českom zvýšila.

2.2. Rakúske kontroly vnútorných pozemných hraníc so Slovenskom

- **Situácia na hranici**

Rakúsko 4. októbra 2023 obnovilo kontroly vnútorných pozemných hraníc so Slovenskom z dôvodu zvýšeného migračného tlaku a súvisiacich sekundárnych pohybov. Platnosť súčasného oznámenia uplynie 2. apríla 2024. Rakúsko vo svojom rozhodnutí obnoviť kontroly vnútorných hraníc zohľadnilo vplyv, ktorý by mohlo mať obnovenie hraničných kontrol zo strany Poľska a Česka na hraniciach so Slovenskom na migračné trasy a ich prípadný odklon cez Maďarsko do Rakúska.

Rakúsko predložilo zoznam 11 hraničných priechodov na hranici so Slovenskom určených podľa článku 27 ods. 1 písm. c) Kódexu schengenských hraníc. Kontroly boli prevažne náhodné a ich vplyv na cezhraničné cestovanie bol zanedbateľný.

V období od 4. októbra 2023 do 8. februára 2024 bolo na rakúsko-slovenskej hranici zadržaných 303 neregulárnych migrantov a 11 prevádzkačov a bolo vydaných desať odopretí vstupu.

- **Spolupráca medzi Rakúskom a Slovenskom**

Dohoda o policajnej spolupráci medzi Rakúskom a Slovenskom z roku 2005 umožňuje po oznámení uskutočňovať tranzitné operácie na slovenskom aj rakúskom území. Rakúske a slovenské orgány pracujú v spoločných lokalitách policajnej a colnej spolupráce. Na regionálnej úrovni existujú pravidelné kontakty medzi krajinami Vyšehradskej skupiny. Slovensko aj Rakúsko sa okrem toho zúčastňujú na Salzburskom fóre.

Na účinnosť vykonávania rakúsko-slovenskej bilaterálnej readmisnej dohody z roku 2012 mali vplyv jej rozdielne výklady. Hoci sa naďalej konajú pravidelné stretnutia odborníkov, tieto rozdiely sa doteraz nepodarilo vyriešiť. Keď Súdny dvor Európskej únie prijal rozsudok vo veci 143/22, rakúske

¹¹Česko, Nemecko, Maďarsko, Rakúsko, Poľsko, Slovensko a Srbsko.

orgány oznámili, že slovenské orgány odmietli žiadosti o readmisiu s tvrdením, že prechod cez Slovensko nebol dostatočne preukázaný. Napríklad v novembri a decembri 2023 slovenské orgány odmietli readmisiu desiatich neregulárnych migrantov z Rakúska.

2.3. Kontrola nemeckých vnútorných pozemných hraníc s Poľskom

- **Situácia na hranici**

Nemecké orgány 16. októbra 2023 prvýkrát obnovili kontroly vnútorných hraníc s Poľskom z dôvodu zvýšenej neregulárnej migrácie na trase cez východné Stredozemie a balkánskej trase, ktorá viedla k nárastu prevádzachstva. K obnove kontrol došlo z dôvodu vyčerpania azylovej prijímacej kapacity a obáv z prevádzachstva, ako aj čoraz horšej bezpečnostnej situácie v súvislosti s nepokojmi na Blízkom východe. Súčasná obnova kontrol má trvať do 15. júna 2024.

Nemecko nepredložilo zoznam hraničných priechodov určených podľa článku 27 ods. 1 písm. c) Kódexu schengenských hraníc, takže hranicu možno prekročiť na ľubovoľnom mieste. Poľsko uviedlo, že v dôsledku toho sa prevádzachské trasy presunuli z hlavných ciest na menšie priechody. Nemecká spolková polícia v rámci svojich povinností sleduje prípadné unikanie zločineckých prevádzachčov.

V období od 16. októbra 2023 do 31. decembra 2023 bolo na hranici medzi Nemeckom a Poľskom skontrolovaných 141 697 osôb, nahlásených 4 249 neoprávnených prekročení hraníc, zadržaných 52 prevádzachčov a vydaných 1 686 odpretí vstupu.

Kontroly sa vykonávajú na základe posúdenia rizika, policajných informácií a skúseností. Sú časovo, geograficky a personálne flexibilné a ich intenzita sa mení podľa lokality a potreby zmierniť vplyv na cezhraničné toky. Nemecká polícia môže v čase zvýšenej neregulárnej migrácie využiť tzv. „procesné jazdné pruhy“, aby zabezpečila plynulosť dopravy. Popri hraničných kontrolách sa v pohraničných oblastiach zavádzajú aj intenzívnejšie policajné opatrenia (tzv. Schleierfahndung).

Poľské orgány oznámili určité nepríjemnosti spojené s cezhraničnými pohybmi, ktoré sa týkajú najmä obyvateľov partnerských miest na poľsko-nemeckej hranici a verejnosť ich kritizovala. Nemecko zdôrazňuje, že nemecká spolková polícia sa snaží narušeniam cezhraničnej dopravy čo najviac predchádzať alebo ich redukovať.

- **Spolupráca medzi Nemeckom a Poľskom**

Začiatkom októbra 2023, ešte pred prijatím rozhodnutia o obnovení kontroly vnútorných hraníc, nemecké orgány zintenzívnili cezhraničnú policajnú spoluprácu s Poľskom a Českom, aby na zistené problémy uplatnili alternatívne opatrenia ku kontrole vnútorných hraníc. Hoci to v konečnom dôsledku nezabránilo obnoveniu kontrol vnútorných hraníc, vznikli vďaka tomu nové kanály a postupy spolupráce. Napríklad sa obnovila pracovná skupina pre strategický dialóg o dvojstrannej spolupráci medzi nemeckými a poľskými orgánmi hraničnej kontroly.

S obnovením kontrol vnútorných hraníc sa spája intenzívna cezhraničná policajná spolupráca medzi Nemeckom, Poľskom a Českom. Počet spoločných hliadok v nemecko-poľskej pohraničnej oblasti sa zvýšil na základe dvojstrannej dohody o spolupráci na spoločných operáciách, podľa ktorej sa nemecká spolková polícia a poľská pohraničná stráž zameriavajú na prevádzachstvo a neoprávnené vstupy. V mestách Ludwigsdorf, Świecko a Pomellen sú zriadené aj tri spoločné nemecko-poľské policajné stanice. Nemecko, Poľsko a Česko založili v rámci platformy EMPACT osobitnú pracovnú skupinu na riešenie problému prevádzachstva.

Na oboch stranách hranice po celej dĺžke spoločného hraničného úseku sa uskutočňujú spoločné policajné hliadky. V roku 2023 sa zorganizovalo 307 hliadok (232 na poľskej strane a 75 na nemeckej strane). Čas a miesto hliadok sa určujú na základe analýzy aktuálnych rizík a operačných informácií. Spoločné činnosti sa v kombinácii s úzkou spoluprácou medzi členskými štátmi pozdĺž migračnej trasy od novembra 2023 prejavili na poklese neregulárnej migrácie, čo obe krajiny motivovalo k zvýšeniu počtu spoločných hliadok. Nemecko takisto navrhlo vykonávať trojstranné hliadky medzi Nemeckom, Poľskom a Českom.

Poľsko a Nemecko majú uzavretú dvojstrannú readmisnú dohodu. Nemecko a Poľsko v súčasnosti aktualizujú formuláre žiadostí a rozhodnutí o žiadostiach o readmisiiu v zmysle dohody. Orgány členských štátov majú k dispozícii obmedzené štatistické údaje, podľa ktorých bolo v období od 1. októbra 2023 do 31. decembra 2023 vrátených 72 osôb do Poľska a päť do Nemecka v rámci formálneho readmisného konania, zatiaľ čo 122 osôb bolo vrátených do Poľska v rámci neformálneho readmisného konania.

2.4. Kontrola nemeckých vnútorných pozemných hraníc s Českom

• Situácia na hranici

V oznámení o obnovení kontrol vnútorných hraníc s Poľskom zo 16. októbra 2023 Nemecko obnovilo kontroly vnútorných hraníc aj na pozemnej hranici s Českom, a to s rovnakým odôvodnením (najmä pre zvýšenie neregulárnej migrácie na trase cez východné Stredozemie a balkánskej trase, ktoré viedlo k nárastu prevádzachstva). Súčasné obnovenie kontrol má trvať do 15. júna 2024.

Kontroly sa vykonávajú flexibilne a na základe posúdenia rizika, skúseností a informácií. Vplyv na dopravné toky bol obmedzený.

V období od 16. októbra 2023 do 31. decembra 2023 bolo na hranici medzi Nemeckom a Českom skontrolovaných 310 718 osôb, nahlásených 3 265 neoprávnených prekročení hraníc, zadržaných 84 prevádzachov a 521 osobám bol odopretý vstup.

• Spolupráca medzi Nemeckom a Českom

Dvojstranné kontakty medzi Nemeckom a Českom sú dobre zabehnuté a časté, a to na ministerskej aj operačnej úrovni. S obnovením kontrol vnútorných hraníc sa spája intenzívna cezhraničná policajná spolupráca s Poľskom a Českom.

Nemecké a české orgány takisto zintenzívnili spoločné hliadky na základe nemecko-českej dvojstrannej dohody o spolupráci v oblasti spoločných operácií, podľa ktorej sa spolková polícia a česká polícia spoločne zameriavajú na prevádzachstvo a neoprávnené vstupy. V Hrádku nad Nisou bolo zriadené spoločné služobné centrum, v ktorom sú zastúpené nemecké a české orgány presadzovania práva. O účasti Poľska prebieha diskusia. V juhočeskom regióne vykonávajú nemecké a české orgány približne 50 spoločných hliadok ročne (3 – 5 hliadok mesačne), a to na stálych miestach, ako aj formou tzv. schengenských kontrol.

Okrem toho nemecké a české orgány vykonávajú približne 72 spoločných hliadok v Plzeňsku (5 – 6 hliadok mesačne), 5 až 6 spoločných hliadok v Ústí nad Labem a okolí a 3 až 5 spoločných hliadok v Karlovarsku. Tie vykonávajú predovšetkým imigračné kontroly, ale starajú sa aj o bezpečnosť cestnej premávky a riešia úlohy súvisiace s verejným poriadkom.

V nemecko-českej dvojstrannej readmisnej dohode sa rozlišuje medzi formálnym readmisným konaním a neformálnym readmisným konaním. Nemecké orgány majú k dispozícii obmedzené

štatistické údaje, podľa ktorých boli v období od 1. októbra 2023 do 31. decembra 2023 do Česka vrátené tri osoby v rámci formálneho readmisného konania a 170 osôb v rámci neformálneho readmisného konania.

2.5. Kontrola nemeckých vnútorných pozemných hraníc so Švajčiarskom

- **Situácia na hranici**

V oznámení o obnovení kontrol vnútorných hraníc s Poľskom a Českom zo 16. októbra 2023 Nemecko obnovilo aj kontroly vnútorných hraníc na pozemnej hranici so Švajčiarskom, a to s rovnakým odôvodnením (najmä pre zvýšenie neregulárnej migrácie na trase cez východné Stredozemie a balkánskej trase, ktoré viedlo k nárastu prevádzačstva). Súčasné obnovenie kontrol má trvať do 15. júna 2024.

Nemecko zintenzívnilo kontroly v pohraničnej oblasti so Švajčiarskom už pred obnovením kontrol vnútorných hraníc začiatkom októbra 2023. S obnovením kontrol vnútorných hraníc sa tieto činnosti ďalej zintenzívnil, a to najmä na hraničných priechodoch a v medzinárodných vlakoch.

Doteraz dochádzalo k občasnému dopravnému preťaženiu na hraniciach, ale podľa švajčiarskych orgánov to nemožno úplne pripísať obnoveniu kontrol, keďže celkovo ide o rušnú oblasť s významnou cezhraničnou dopravou. Nemecká spolková polícia sa snaží narušeniam cezhraničnej dopravy čo najviac predchádzať alebo ich redukovať.

V období od 16. októbra 2023 do 31. decembra 2023 bolo na pozemnej hranici medzi Nemeckom a Švajčiarskom skontrolovaných 6 463 osôb, nahlásených 5 222 neoprávnených prekročení hraníc, zadržaných 42 prevádzačov a 4 043 osobám bol odopretý vstup.

- **Spolupráca medzi Nemeckom a Švajčiarskom**

Ako uviedli švajčiarske orgány, so Švajčiarskom sa o obnovení kontrol na vnútorných hraniciach ani o následných obnoveniach nekonzultovalo, ani sa nevykonalo žiadne spoločné posúdenie rizík. Nemecké orgány poukazujú na to, že boli vopred poskytnuté informácie. Kontakty na všetkých úrovniach sú však časté. V rámci akčného plánu na rok 2022 sa medzi Nemeckom a Švajčiarskom uskutočňovali pravidelné dvojstranné stretnutia. Podľa švajčiarskych orgánov by oživenie akčného plánu mohlo napomôcť zrušeniu kontrol vnútorných hraníc.

Nemecká spolková polícia pôsobí na vnútornej hranici medzi Nemeckom a Švajčiarskom aj na švajčiarskom území, a to v úzkej spolupráci so švajčiarskymi orgánmi na základe dvojstrannej dohody o spoločnom spracúvaní v spojení s uplatniteľnými „zónovými dohodami“, ktoré nemeckým orgánom umožňujú odhaľovať neoprávnené vstupy a predchádzať im už na švajčiarskom území.

Nemecká spolková polícia a švajčiarsky spolkový úrad pre colnú správu a ochranu hraníc (FOCBS) úzko spolupracujú najmä v bazilejskej oblasti. Denne sa vysielajú zmiešané hliadky súčasných skupín spoločných operačných služieb (oD) pre Bazilej a Bodamské jazero. Od marca 2023 sa v bazilejskej oblasti vykonávajú aj trojstranné koordinované hliadky Nemecka, Francúzska a Švajčiarska. Orgány si vymieňajú informácie prostredníctvom spoločného styčného úradu hraničnej polície v Bazileji a TriNat-Süd¹². Nemecko a Švajčiarsko uzavreli v roku 2022 posilnenú dohodu o policajnej spolupráci, ktorá im umožňuje aj cezhraničné policajné operácie vrátane spoločných hliadok a zmiešaných brigád.

¹² Fórum pre pravidelnú výmenu informácií medzi Nemeckom, Francúzskom a Švajčiarskom.

V nemecko-švajčiarskej dvojstrannej readmisnej dohode sa rozlišuje medzi formálnym readmisným konaním a neformálnym readmisným konaním. Orgány členských štátov majú k dispozícii obmedzené štatistické údaje, podľa ktorých bola v období od 1. októbra 2023 do 31. decembra 2023 do Švajčiarska vrátená jedna osoba, zatiaľ čo do Nemecka bolo vrátených 22 osôb v rámci formálneho readmisného konania; jedna osoba bola vrátená do Švajčiarska v rámci neformálneho readmisného konania.

V nadväznosti na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-143/22 Švajčiarsko nastolilo otázku, ktorá sa týka nemeckej praxe vydávania odopretí vstupu, to však neviedlo k spoločnému prístupu. Nemecké orgány informovali Komisiu, že táto otázka sa čoskoro bude riešiť bilaterálne na ministerskej úrovni.

Nemecká spolková polícia pôsobí na vnútornej hranici medzi Švajčiarskom a Nemeckom aj na švajčiarskom území, a to v úzkej spolupráci so švajčiarskymi orgánmi na základe dvojstrannej dohody o spoločnom spracúvaní v spojení s uplatniteľnými „zónovými dohodami“, ktoré nemeckým orgánom umožňujú odhaľovať neoprávnené vstupy a predchádzať im už na švajčiarskom území. V tomto kontexte sa na železničnej stanici Bazilej na švajčiarskom území uplatňuje pragmatický prístup, pričom neregulárni migranti sú priamo registrovaní a odovzdávaní švajčiarskym orgánom. Pre maloleté osoby sú zavedené osobitné záruky.

2.6. České kontroly vnútorných pozemných hraníc so Slovenskom

• Situácia na hranici

Česko 4. októbra 2023 obnovilo kontroly vnútorných hraníc so Slovenskom s odvolaním sa na zvýšenú sekundárnu migráciu a činnosť organizovaných skupín prevádzáčov, ktorá zhoršila migračnú a bezpečnostnú situáciu na vonkajších hraniciach EÚ. Po zlepšení migračnej situácie na česko-slovenskej hranici české orgány 2. februára 2024 kontroly vnútorných hraníc zrušili. Nebol predložený žiadny zoznam povolených hraničných priechodov a právo kedykoľvek a na ktoromkoľvek mieste prekročiť vnútorné hranice nebolo pozastavené. Kontroly hraníc vykonávala česká polícia kombináciou cielených a náhodných kontrol nesystematickým spôsobom, a to na 27 bývalých hraničných priechodoch a na vybraných miestach zelenej hranice. V období od 4. októbra 2023 do 2. februára 2024 bolo skontrolovaných 875 914 osôb, zadržaných 1 185 neregulárnych migrantov a zatknutých 58 prevádzáčov. Celkovo bolo vydaných 1 148 odopretí vstupu.

Frekvencia a intenzita kontrol závisela od situačného prehľadu. Vykonávali sa flexibilným a proporčným spôsobom, aby sa minimalizovali ťažkosti pre cezhraničných cestujúcich. Pritom sa zohľadnila vysoká hustota obyvateľstva, cezhraničné kultúrne prepojenia a cezhraničný cestovný ruch. Pôvodne 133 nasadených príslušníkov polície sa začiatkom decembra 2023 zredukovalo na 88.

• Spolupráca medzi Českom a Slovenskom

Medzi Českom a Slovenskom dochádza k častým kontaktom na politickej a technickej úrovni a tieto dva členské štáty majú uzavretú dohodu o policajnej spolupráci, ktorá obsahuje ustanovenia o riadení hraníc. Obnovenie kontrol vnútorných hraníc viedlo k novým spôsobom spolupráce vrátane zriadenia spoločných hliadok na území Slovenskej republiky. Okrem toho si partneri osvojili návrh uzavrieť novú dohodu o policajnej spolupráci s cieľom zefektívniť a posilniť spoluprácu v oblasti alternatívnych opatrení. Česko-slovenskú cezhraničnú policajnú spoluprácu podporovalo centrum policajnej a colnej spolupráce na priechode Hodonín – Holíč.

Spoločné česko-slovenské hliadky nielen plnia úlohy spojené s riadením hraníc, ale zároveň pôsobia odrádzajúco v boji proti cezhraničnej trestnej činnosti. Vzhľadom na horský terén sa hliadky zameriavajú na železničné stanice, cezhraničné vlakové spojenia a spojné cesty. Frekvencia spoločných hliadok sa v rôznych regiónoch líši, pričom v roku 2023 sa v regióne Zlín uskutočnilo 114 spoločných hliadok (9 – 10 hliadok mesačne), z toho 10 hliadok na medzinárodných vlakových spojeniach a jedna spoločná hliadka mesačne na území oboch členských štátov v Juhomoravskom kraji a jeho blízkosti. Do 12. decembra 2023 sa vykonávali spoločné hliadky vo vlakoch obsluhujúcich vysokorizikové cezhraničné spojenia na železničnej stanici Čadca.

Nadviazala sa aj spolupráca medzi príslušníkmi pohraničnej a cudzineckej polície, Národnou jednotkou boja proti nelegálnej migrácii, styčným dôstojníkom nemeckej polície v Prahe a maďarskými partnermi, predovšetkým cez kolegov zo Slovenska. Súčasťou tejto spolupráce je výmena operačných informácií, ktorá niekoľkokrát za mesiac vedie k úspešnému zadržaniu prevádzáčov.

Česko uzavrelo so Slovenskom osobitnú dvojstrannú readmisnú dohodu o readmisii na hraniciach. V súvislosti s uplatňovaním tejto dohody neboli oznámené žiadne konkrétne problémy, hoci presný počet readmisii do Česka, ktoré nahlásili české a slovenské orgány, sa pohybuje od 162 do 63.

2.7. Slovenské kontroly vnútorných pozemných hraníc s Maďarskom

- **Situácia na hranici**

Slovensko obnovilo 5. októbra 2023 kontroly vnútorných hraníc s Maďarskom s odvolaním sa na zvýšený migračný tlak na balkánskej trase do schengenského priestoru, ako aj závažné hrozby pre vnútornú bezpečnosť a verejný poriadok. Podľa slovenských orgánov bol zvýšený tlak čiastočne dôsledkom zavedenia kontrol na vnútorných rakúsko-maďarských hraniciach a zvýšenia počtu spoločných hliadok v tejto pohraničnej oblasti.

V nadväznosti na zlepšenie migračnú situáciu a úspešnú regionálnu spoluprácu medzi Slovenskom, Rakúskom a Srbskom slovenské orgány 22. januára 2024 kontroly vnútorných hraníc zrušili.

Kontroly sa vykonávali flexibilným spôsobom na základe nepretržitých analýz rizika a monitorovania situačného prehľadu. Systematické kontroly (24/7) boli umiestnené len na hlavných vstupných cestách alebo v ich blízkosti, zatiaľ čo na menšie hraničné priechody a zelenú hranicu sa vzťahovali nesystematické kontroly. Žiadne negatívne účinky kontrol na cezhraničné toky sa nezaznamenali.

- **Spolupráca medzi Slovenskom a Maďarskom**

V roku 2023 sa posilnila cezhraničná spolupráca medzi Maďarskom a Slovenskom zvýšením počtu spoločných hliadok, každodennou výmenou informácií a dvojstrannými stretnutiami na politickej a operačnej úrovni.

Policajni riaditelia oboch členských štátov podpísali 31. augusta 2023 dohodu, ktorou sa zmenili pravidlá riadenia spoločných hliadok pozdĺž vonkajších schengenských hraníc. Tie teraz umožňujú maďarskej a slovenskej polícii vykonávať spoločné hliadkové povinnosti na celom maďarskom území. Od júna 2022 sa slovenská polícia spolu s jej rakúskym náprotivkom zúčastňuje na operáciách kontaktných miest. Tri spoločné centrá pre policajnú a colnú spoluprácu existujú aj medzi Rakúskom a Maďarskom.

Podľa názoru slovenských orgánov napriek tomu, že úzka spolupráca nezabránila obnoveniu kontrol vnútorných hraníc, zavedené komunikačné kanály a spolupráca umožnili vykonávanie vnútorných kontrol v úzkej koordinácii s maďarskými orgánmi a prispeli k tomu, že boli len dočasné.

Hoci Maďarsko označuje platnú dvojstrannú readmisnú dohodu so Slovenskom za primeranú a oznámilo 11 readmisíí zo Slovenska do Maďarska, Slovensko zastáva názor, že dohoda je neefektívna. Odvoláva sa pritom na stanovisko Maďarska, že bude prijímať späť len tie osoby, ktoré prvýkrát neregulárne vstúpili na schengenské územie cez Maďarsko. Slovensku tak vznikol stupeň dôkaznej povinnosti, ktorý je veľmi ťažké splniť.

2.8. Poľské kontroly vnútorných pozemných hraníc so Slovenskom

• Situácia na hranici

Poľské orgány 4. októbra 2023 obnovili kontroly vnútorných pozemných hraníc so Slovenskom s odvolaním sa na zvýšený migračný tlak na balkánskej trase do schengenského priestoru. V nadväznosti na významné zníženie počtu neoprávnených prekročení hraníc a predchádzajúce rozhodnutie o zrušení kontrol Slovenskom a Českom poľské orgány 2. marca 2024 kontroly vnútorných hraníc zrušili.

Poľské orgány predložili zoznam hraničných priechodov so Slovenskom určených podľa článku 27 ods. 1 písm. c) Kódexu schengenských hraníc, kde označili 21 lokalít vrátane troch železničných spojení.

Hraničné kontroly sa vykonávali nesystémovým spôsobom na základe analýzy rizík zameranej len na prichádzajúcu dopravu. Nič nenaznačovalo, že by kvôli týmto kontrolám došlo k dopravnému preťaženiu.

V období od 4. októbra 2023 do 11. februára 2024 bolo skontrolovaných 1 516 378 osôb a 665 194 vozidiel, zadržaných bolo 36 osôb a vydaných bolo 53 odopretí vstupu. Okrem toho bolo zaznamenaných 559 neoprávnených prekročení hraníc, zatiaľ čo 1 758 osôb bolo vrátených späť.

• Spolupráca medzi Poľskom a Slovenskom

Poľské a slovenské (policajné a pohraničné) orgány si pravidelne vymieňajú informácie na ústrednej aj miestnej úrovni prostredníctvom zriadených kontaktných miest a centier spolupráce na vnútorných hraniciach. Informácie medzi centrami policajnej a colnej spolupráce na južných hraniciach Poľska sa vymieňajú v rámci siete bezpečných transeurópskych telematických služieb pre správne orgány (sTesta). Policajné orgány budú koordinovať možný prechod na sieťovú aplikáciu na zabezpečenú výmenu informácií (SIENA).

Na základe dvojstrannej dohody medzi Poľskom a Slovenskom sa pod vedením poľských a slovenských centier policajnej a colnej spolupráce vykonávajú spoločné hliadky pozdĺž celej poľsko-slovenskej hranice. Ich cieľom je potlačiť cezhraničnú trestnú činnosť, neregulárnu migráciu a prevádzačstvo. V roku 2023 bolo zorganizovaných 74 hliadok, z toho 37 na poľskom území a 37 na Slovensku. Spôsob práce týchto hliadok sa určuje na základe analýzy rizík a operačných informácií z centier policajnej a colnej spolupráce a vykonávajú ich spoločne vyškolení úradníci. Poľsko a Slovensko majú dve spoločné centrá policajnej a colnej spolupráce.

Od roku 1993 je v platnosti dvojstranná readmisná dohoda medzi Poľskom a Slovenskom, ale informácie o jej účinnom vykonávaní sú protichodné. Zatiaľ čo Poľsko uvádza, že v období od 1. októbra do 31. januára 2024 Slovensko zamietlo všetky žiadosti o readmisiu (spolu 147) z dôvodu

chýbajúcich dôkazov o tranzite cez jeho územie, Slovensko uvádza, že z Poľska na Slovensko sa uskutočnilo spolu 150 readmisií. Táto otázka zostáva predmetom pravidelných diskusií a rokovaní na ministerskej aj operačnej úrovni.

2.9. Talianske obnovenie kontrol vnútorných pozemných hraníc so Slovinskom

• Situácia na hranici

Talianske orgány 21. októbra 2023 obnovili kontroly na vnútorných hraniciach so Slovinskom z dôvodu zvýšenej hrozby násillia v Európskej únii, ktorú ďalej prehľbil neustály migračný tlak na mori aj na súši. Platnosť súčasného oznámenia uplynie 18. júna 2024.

Talianske orgány predložili zoznam hraničných priechodov určených podľa článku 27 ods. 1 písm. c) Kódexu schengenských hraníc na hranici so Slovinskom, kde označili 57 lokalít (jednu lokalitu medzinárodnej železničnej dopravy, tri medzinárodné diaľnice a 53 lokalít medzinárodnej cestnej premávky), na ktorých sa vykonávajú kontroly.

V období od 21. októbra 2023 do 31. januára 2024 bolo pri vstupe skontrolovaných 203 836 osôb a 120 279 vozidiel. Bolo odhalených 1 885 neregulárnych štátnych príslušníkov tretích krajín a zatknutých 55 prevádzáčov. Bolo vydaných 1 090 zamietnutí.

Readmisia je možná na základe dohody medzi Slovinskom a Talianskom z roku 1996, ale talianske orgány uviedli, že k ich rozhodnutiu obnoviť hraničné kontroly prispela nízka miera prijímania zjednodušených readmisií slovinskými orgánmi. V tejto súvislosti slovinské orgány objasnili, že Slovinsko prijíma späť všetky osoby, v prípade ktorých sú splnené podmienky na zjednodušenú readmisiu v súlade s dvojstrannou readmisnou dohodou s Talianskom.

Talianske orgány prijali opatrenia s cieľom obmedziť vplyv na cezhraničné toky, a to najmä vzhľadom na obyvateľov pohraničných oblastí. Kontroly boli cielené a založené na analýzach rizík. Stále kontroly sa obmedzili na väčšie hraničné priechody (12 z 57). Vykonáva ich talianska pohraničná polícia s podporou iných orgánov presadzovania práva.

• Spolupráca medzi Talianskom a Slovinskom

Na centrálnej úrovni dochádza každé dva týždne k výmene údajov o migrácii so slovinským styčným úradníkom v Taliansku. Na miestnej úrovni sa konajú časté stretnutia a výmeny neformálnejšieho charakteru. V súčasnosti sa diskutuje o vytvorení trvalejšej štruktúry na výmenu informácií, v rámci ktorej by sa konali pravidelné osobné aj diaľkové stretnutia a zúčastňovalo by sa ich aj Chorvátsko¹³.

Spoločné hliadky zamerané na potlačenie sekundárnych pohybov a cezhraničnej trestnej činnosti sú založené na vykonávacom protokole z roku 2019 k dohode o policajnej spolupráci z roku 2007. Počas pandémie sa tieto kontroly pozastavili, no dnes sú už na cestných aj železničných spojeniach obnovené.

V období od 23. októbra 2023 do 4. februára 2024 sa talianska pohraničná polícia zapojila do 29 kontrol, počas ktorých bolo skontrolovaných 108 osôb. Talianska a slovinská polícia vykonáva každý mesiac v priemere 22 spoločných hliadok: štyri na talianskom a 18 na slovinskom území. Odkedy

¹³Viac informácií o trojstrannej spolupráci medzi Chorvátskom, Talianskom a Slovinskom sa nachádza v oddiele 3 tejto správy.

Taliansko dočasne obnovilo kontroly na vnútorných hraniciach, spoločné hliadky na slovinsko-talianskej hranici zaznamenali 252 neoprávnených prekročení hraníc.

Talianska polícia, Carabinieri, Guarda di Finanza a slovinská polícia spolupracujú v centre policajnej a colnej spolupráce na priechode Törl – Maglern aj s rakúskou a nemeckou spolkovou políciou. Od novembra 2023 sa v trojstrannom rámci medzi Talianskom, Slovinskom a Chorvátskom vyvíjajú nové iniciatívy na posilnenie operačnej spolupráce.

2.10. Kontroly vnútorných hraníc Slovinska s Chorvátskom a Maďarskom

• Situácia na hranici

Slovinské orgány 21. októbra 2023 obnovili kontroly vnútorných hraníc s Chorvátskom a Maďarskom na základe hrozieb pre verejný poriadok a vnútornú bezpečnosť v EÚ, ktoré vyplynuli zo situácie na Blízkom východe a na Ukrajine, z nedávnych teroristických útokov a rizika, že teroristi sa infiltrovali do migračných tokov, ako aj z organizovanej trestnej činnosti na západnom Balkáne vrátane prevládzačstva ľudí. Súčasná obnova kontrol má trvať do 21. júna 2024.

Slovinské orgány predložili zoznam hraničných priechodov určených podľa článku 27 ods. 1 písm. c) Kódexu schengenských hraníc na hranici s Chorvátskom, kde označili 33 lokalít, a na hranici s Maďarskom, kde označili deväť lokalít. Súbežne s vykonávaním hraničných kontrol na hraničných priechodoch slovinské orgány oznámili, že režim hraničného dozoru medzi hraničnými priechodmi, ktorý bol vzhľadom na plnohodnotné uplatňovanie schengenského *acquis* v Chorvátsku pozastavený, sa obnovil v podobe mobilných hliadok a rôznych technických (stacionárnych a mobilných) prostriedkov na sledovanie štátnej hranice.

Slovinsko nezhrmaďuje štatistické údaje o počte skontrolovaných osôb, ale uviedlo, že v období od 21. októbra 2023 do 31. januára 2024 bolo na jeho pozemných hraniciach v Schengenskom informačnom systéme (SIS) vykonaných približne 600 000 kontrol. V tom istom období bolo v súvislosti s obnovením kontrol na vnútorných hraniciach Chorvátska aj Maďarska zadržaných celkovo 15 243 neregulárnych migrantov a 252 prevádzačov. V období od 19. októbra 2023 do 21. decembra 2023 bolo zistených 9 851 neoprávnených prekročení hraníc (59 411 za celý rok 2023). Chorvátsko však považuje za otázne, či by sa zdroje na hraničné kontroly na hraničných priechodoch vnútorných hraníc nemali radšej využiť na dozor na zelenej hranici.

Na 13 hraničných priechodoch, ktoré zodpovedajú hlavným dopravným koridorom, bola nepretržite prítomná polícia (24 hodín denne 7 dní v týždni), ktorá z pevných miest vykonávala selektívne kontroly. Aby sa zabezpečil lepší tok dopravy, sú tu príležitostne prevádzkované dva samostatné jazdné pruhy – jeden pre osoby využívajúce právo na voľný pohyb a jeden pre všetky ostatné osoby. Okrem toho v závislosti od kategórie niektoré z týchto hraničných priechodov umožňujú prechod medzinárodnej osobnej a nákladnej dopravy, zatiaľ čo iné umožňujú prechod výlučne osobám, ktoré majú podľa práva EÚ právo na voľný pohyb. Na všetkých ostatných hraničných priechodoch vykonávali mobilné hliadky cielené a selektívne kontroly založené na analýzach rizík. Osobitná pozornosť sa venovala uľahčeniu cezhraničnej dopravy obyvateľom pohraničnej oblasti.

Chorvátsko oznámilo dopravné preťaženie na dvoch hraničných priechodoch so Slovinskom, Macelj/Gruškovje a Bregana/Obrežje, ako aj počas špičky a štátnych sviatkov. S cieľom zlepšiť plynulosť premávky na hraničnom priechode Macelj/Gruškovje slovinská polícia presunula miesto predaja cestných diaľničných známok z terminálu pre cestujúcich na nákladný terminál. Slovinské orgány zaznamenali 13 správ o čakacej dobe na troch povolených hraničných priechodoch, pričom priemerný zaznamenaný čas čakania bol približne 20 minút medzi 14.00 a 20.00 hod. Podľa Slovinska

bola hlavnou príčinou meškaní preťažená doprava počas dovolenkového obdobia. Uviedlo, že na zmiernenie čakacích lehôt boli k dispozícii ďalší zamestnanci a jazdné pruhy.

- **Spolupráca**

Medzi Slovinskom a Chorvátskom, ako aj Slovinskom a Maďarskom sú nadviazané úzke kontakty na politickej aj operačnej úrovni. Výmena informácií sa uskutočňuje prostredníctvom zavedených kanálov, a to tak dvojstranne, ako aj v kontexte regionálnych iniciatív. V súčasnosti sa pripravuje prvé spoločné posúdenie rizika neregulárnej migrácie na spoločnej hranici medzi Chorvátskom a Slovinskom. Pred obnovením kontrol vnútorných hraníc sa s Maďarskom nevykonali žiadne spoločné posúdenia rizík.

Od obnovenia kontrol vnútorných hraníc sa medzi Slovinskom a Chorvátskom každý mesiac uskutočnilo 68 spoločných hliadok: 41 na chorvátskom území a 27 na slovinskom území. Počas týchto spoločných hliadok bolo na slovinsko-chorvátskej hranici zaregistrovaných celkovo 144 neoprávnených prekročení. Na železničných staniciach a vo vlakoch sa každý týždeň vykonáva v priemere 25 zmiešaných hliadok.

Medzi slovinskými orgánmi a maďarskou políciou sa každý mesiac konajú štyri spoločné hliadky: dve na maďarskom a dve na slovinskom území. Na slovinsko-maďarskej hranici neboli počas spoločného hliadkovania hlásené žiadne neoprávnené prekročenia. V centre policajnej spolupráce Dolga Vas na slovinsko-maďarskej hranici spolupracuje slovinská a maďarská pohraničná polícia s rakúskymi a chorvátskymi partnermi.

Slovinsko má uzavretú dvojstrannú readmisnú dohodu s Chorvátskom aj Maďarskom, a to všetky strany považujú za uspokojivé. Počet nahlásených readmisií je však nízky. Slovinsko v októbri a novembri 2023 prijalo späť dve osoby z Maďarska, ale do Maďarska neboli prijaté späť žiadne osoby. Chorvátsko prijalo od októbra 2023 dve žiadosti o readmisiu. Neprijalo však žiadnu z 2 628 žiadostí o readmisiu v rámci neformálneho konania, keďže Chorvátsko neprijíma späť osoby, ktoré už podali žiadosť o medzinárodnú ochranu v Slovinsku.

O znení novej dvojstrannej dohody o policajnej spolupráci s Chorvátskom sa prvýkrát diskutovalo v roku 2018, no rokovania na politickej úrovni ešte neskončili. V kontexte uľahčovania cezhraničných policajných operácií Slovinsko očakáva chorvátske vyhlásenie podľa článku 41 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda (CISA), s cieľom vymedziť postupy cezhraničného prenasledovania na chorvátskom území.

Od novembra 2023 sa v trojstrannom rámci medzi Talianskom, Slovinskom a Chorvátskom vyvíjajú nové iniciatívy na posilnenie operačnej spolupráce¹⁴.

3. Doterajšie rámce regionálnej spolupráce

Okrem toho, že sa zintenzívňuje dvojstranná spolupráca medzi susednými členskými štátmi, neustále sa posilňuje trend k širšej regionálnej spolupráci. Táto spolupráca sa formuje na politickej aj operačnej úrovni a v zmysle „prístupu zameraného na celú trasu“ čoraz viac zahŕňa tretie krajiny. Takéto iniciatívy slúžia ako dôležité fóra na diskusiu o posilnení spolupráce a výmene informácií. Patria k nim proces Vyšehrad+, Salzburské fórum, Brdský proces, spoločná koordinačná platforma, spoločná trojstranná spolupráca medzi Talianskom, Slovinskom a Chorvátskom, pracovná skupina pre

¹⁴Ďalšie informácie o trojstrannej spolupráci medzi Chorvátskom, Talianskom a Slovinskom sú v oddiele 3 tejto správy.

bezpečnosť hraníc medzi Maďarskom, Rakúskom a Srbskom, ako aj operačné pracovné skupiny Visla a Zebra.

Proces Vyšehrad+ iniciovalo Nemecko v novembri 2023 a jeho cieľom je zhromažďovať informácie a pravidelne v spoločnom formáte vypracúvať situačnú správu za každú zúčastnenú krajinu (Rakúsko, Nemecko, Maďarsko, Poľsko, Česko, Slovensko a Srbsko). Prvé zasadnutie expertnej skupiny pre západný Balkán sa uskutočnilo 19. decembra 2023 v Maďarsku za účasti Srbska. Druhé stretnutie sa konalo 14. a 15. februára 2024 v Česku. Výsledkom je nový regionálny mechanizmus výmeny informácií, z ktorého začali v marci 2024 vychádzať výstupy.

Salzburské fórum je stredoeurópske bezpečnostné partnerstvo založené na iniciatíve rakúskeho spolkového ministerstva vnútra, na ktorom sa zúčastňujú Rakúsko, Bulharsko, Chorvátsko, Česko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko. Slovinsko a Rakúsko spoluorganizovali 11. a 12. decembra 2023 v Brde pri Kranji ministerskú konferenciu pre členov Salzburského fóra s cieľom diskutovať o užšej regionálnej spolupráci, budúcnosti schengenského priestoru a boji proti prevládzačstvu migrantov. Na konferencii sa zúčastnil aj schengenský koordinátor. V prvom polroku 2024 od 1. januára prevzalo predsedníctvo Salzburského fóra Rakúsko. Ďalšia ministerská konferencia sa uskutoční 25. a 26. júna 2024 v Rakúsku s osobitným zameraním na predchádzanie prevládzačstvu migrantov a obchodovaniu s ľuďmi.

V roku 2013 iniciovali Slovinsko a Chorvátsko **Brdský proces**, do ktorého sa zapojili kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny zo západného Balkánu, ako aj ďalšie členské štáty. Na dvanástom neformálnom zasadnutí 21. a 22. marca 2024 zhodnotili ministri vnútra zapojení do Brdského procesu vrátane Talianska vykonávanie predchádzajúcich dohôd o riadení migrácie a boji proti prevládzačstvu migrantov pozdĺž západobalkánskej trasy.

Spoločná koordinačná platforma, ktorá združuje rôzne členské štáty a agentúry EÚ, naďalej ponúka podporu pri budovaní kapacít v oblasti migrácie a riadenia hraníc so zameraním na západný Balkán a s cieľom rýchlo reagovať na presun trás vďaka koordinovanej a intenzívnej výmene informácií.

Od novembra 2023 sa **talianske, chorvátske a slovinské orgány** spoločne snažia zintenzívniť svoju trojstrannú cezhraničnú spoluprácu. Policajní prezidenti Talianska, Slovinska a Chorvátska sa 14. novembra 2023 dohodli na ďalšej formalizácii operačnej policajnej spolupráce. Koncom februára 2024 podpísali policajní prezidenti vyhlásenie o zámere posilniť trojstrannú policajnú spoluprácu vrátane spoločných hliadok a výmeny informácií. Odborné diskusie o vykonávaní opatrení stanovených v liste sa začali v marci 2024. Ministri vnútra sa tretíkrát stretli 21. marca 2024 popri neformálnom zasadnutí v rámci Brdského procesu. Toto stretnutie viedlo k ďalšiemu posilneniu iniciatív spolupráce vrátane spoločných taliansko-slovinských a slovinsko-chorvátskych hliadkových činností, k rozhodnutiu Talianska pripojiť sa k operačnej pracovnej skupine Zebra a k dohode o organizovaní trojstranných hliadok zahŕňajúcich chorvátske, slovinské a talianske pohraničné a policajné orgány na chorvátskej hranici s Bosnou a Hercegovinou.

Maďarsko a Rakúsko začali rokovania o zriadení **osobitnej skupiny pre bezpečnosť hraníc (BSTF)**, ktorá by bola založená na trojstrannej dohode medzi Maďarskom, Srbskom a Rakúskom a umožnila by vyššiu úroveň spolupráce medzi dotknutými stranami. Cieľom osobitnej skupiny pre bezpečnosť hraníc je podporovať vnútroštátne orgány v boji proti cezhraničnej trestnej činnosti a pri ochrane hraníc.

Vo februári 2024 prišli poľské orgány s iniciatívou zriadiť **operačnú pracovnú skupinu Visla**. Operačná pracovná skupina Visla spája orgány presadzovania práva z Poľska, Nemecka, Česka,

Slovenska, Litvy, Maďarska a Ukrajiny a jej cieľom je zadržať cieľové osoby s vysokou hodnotou, ktoré sú zapojené do prevádzachstva vo východnej Európe a na západobalkánskej trase.

V marci 2024 začala fungovať **operačná pracovná skupina Zebra**, ktorá združuje Bosnu a Hercegovinu, Chorvátsko, Nemecko a Slovinsko, Europol a od konca marca 2024 aj Taliansko. Operačná pracovná skupina Zebra sa zameriava na organizované zločinecké skupiny zapojené do aktívneho prevádzachstva migrantov na západobalkánskej trase z Bosny a Hercegoviny a jej cieľom je zlepšiť výmenu informácií medzi orgánmi presadzovania práva a zvýšiť efektívnosť vyšetrovacích činností.

4. Hlavné pripomienky a ďalší postup

Hoci viaceré členské štáty majú naďalej obnovené kontroly vnútorných hraníc, schengenský koordinátor na jeseň 2022 inicioval dialóg, vďaka ktorému sa medzi členskými štátmi vytvoril rámec na výmenu informácií a postupov. To umožnilo postupovať pri obnove kontrol vnútorných hraníc cielenejšie a pružnejšie, pričom kontroly – hoci sa v závislosti od lokality líšia intenzitou a rozsahom – sú často nesystematické, vychádzajú z posúdenia rizika a sprevádzajú ich zmierňujúce opatrenia s cieľom zabezpečiť plynulosť cezhraničnej dopravy.

Ako sa uvádza v správe z 23. novembra 2023, členské štáty pokračujú v úsilí o zintenzívnenie cezhraničnej spolupráce v rôznych oblastiach a na rôznych úrovniach. V súlade s odporúčaním Komisie (EÚ) 2024/268 sa zintenzívnila najmä dvojstranná spolupráca v oblasti presadzovania práva, keďže členské štáty sa čoraz viac zapájajú do spoločných činností, ako sú spoločné policajné hliadky v spoločných pohraničných oblastiach či spolupráca v oblasti návratu. Pre zabezpečenie situačného povedomia a boj proti cezhraničnej trestnej činnosti vrátane prevádzachstva v pohraničných oblastiach majú naďalej zásadný význam každodenné kontakty a výmena informácií v spoločných služobných centrách a centrách policajnej a colnej spolupráce.

V tejto súvislosti sa dosiahol pokrok a sekundárne pohyby celkovo klesli, čo viedlo k zlepšeniu situácie na viacerých hraničných úsekoch (najmä na poľsko-slovenskej hranici, česko-slovenskej hranici, slovensko-maďarskej hranici). Vďaka tomu mohlo Česko zrušiť kontroly svojich vnútorných hraníc od januára 2024, Slovensko od februára 2024 a Poľsko od marca 2024.

Podobný pokrok možno pozorovať na taliansko-slovinských a slovinsko-chorvátskych pozemných hraniciach, kde posilnená trojstranná spolupráca medzi Chorvátskom, Talianskom a Slovinskom už nadobudla podobu konkrétnych opatrení. Možno očakávať, že takáto intenzívna spolupráca povedie v nadchádzajúcich mesiacoch k zrušeniu talianskych a slovinských hraničných kontrol.

V súlade s trendom pozorovaným v správe z 23. novembra 2023 a v akčnom pláne EÚ pre západný Balkán sa členské štáty čoraz viac zapájajú do regionálnych foriem spolupráce, ktoré uplatňujú „prístup zameraný na celú trasu“ a teda niekedy zahŕňajú aj susedné tretie krajiny. Iniciatívy ako proces Višehrad+, Salzburské fórum a Brdský proces, ako aj opakujúce sa a úspešné misie v rámci

akčného plánu EÚ pre západný Balkán¹⁵ slúžia ako dôležité fóra na diskusiu o posilnenej spolupráci a výmene informácií.

S novým konaním o odovzdaní podľa revidovaného Kódexu schengenských hraníc sa zjednodušia readmisie na hraniciach. Toto konanie umožní členským štátom účinne riešiť sekundárne pohyby na svojich vnútorných hraniciach bez toho, aby bolo potrebné obnoviť kontroly.

Nedávno dohodnutá revízia Kódexu schengenských hraníc zásadne odpovedá na výzvu členských štátov posilniť nástroje potrebné na účinné riešenie bezpečnostných hrozieb bez toho, aby sa obnovovali kontroly vnútorných hraníc. V tejto súvislosti Komisia vyzýva všetky členské štáty, aby postupne zrušili súčasné kontroly vnútorných hraníc a zamerali sa na udržateľnejšie spoločné riadenie spoločných výziev. Členské štáty sa vyzývajú, aby pri posudzovaní, či je po uplynutí súčasnej oznamovacej lehoty potrebné obnoviť kontrolu vnútorných hraníc, vyhodnotili všetky relevantné prvky nového právneho rámca.

V tejto súvislosti sa členské štáty vyzývajú, aby konsolidovali a ďalej rozvíjali dvojstranné a viacstranné iniciatívy v oblasti cezhraničnej spolupráce v pohraničných oblastiach a pritom v plnej miere a v súlade s odporúčaním (EÚ) 2024/268 využívali dostupné alternatívne opatrenia.

Vzhľadom na nové pravidlá stanovené v nedávno schválenom Kódexe schengenských hraníc otvorí schengenský koordinátor novú fázu dialógu s členskými štátmi, a to najmä aby prediskutovali povinnosti členských štátov na vnútorných hraniciach, na ktorých sa obnovili kontroly. V tejto súvislosti a vzhľadom na to, že Európska komisia zaznamenala rôzne postupy pri vykonávaní rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-143/22, schengenský koordinátor nadviaže diskusiu s členskými štátmi a bude ich aktívne podporovať pri zabezpečovaní jednotného uplatňovania a zosúladenia s rozsudkom. Komisia bude naďalej pomáhať členským štátom v ich úsilí o zintenzívnenie regionálnej spolupráce v duchu nového „prístupu zameraného na celú trasu“. Schengenský koordinátor bude naďalej pravidelne na zasadnutí schengenskej rady podávať správy o aktuálnom stave a pokroku dosiahnutom v tejto oblasti.

¹⁵Od začiatku plnenia akčného plánu EÚ pre západný Balkán v decembri 2022 zorganizovali útvary GR HOME v krajinách západného Balkánu sériu vykonávacích misií, na ktorých sa zúčastnili zástupcovia príslušných členských štátov v regióne, ako aj agentúry EÚ a GR NEAR.